

УДК 330.111.62:330.342

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-3-7>

Владислава Олегівна ШЕВЧУК,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Державний університет інфраструктури та технологій

ORCID ID: [0000-0001-7121-598X](https://orcid.org/0000-0001-7121-598X)

Марина Володимирівна КОВБАТЮК,

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Державний університет інфраструктури та технологій

ORCID ID: [0000-0002-1149-6537](https://orcid.org/0000-0002-1149-6537)

Анатолій Вікторович ГОРБАНЬ,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки,
Державний університет інфраструктури та технологій

ORCID ID: [0000-0002-3396-0898](https://orcid.org/0000-0002-3396-0898)

СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

В умовах зміни парадигми розвитку економічних систем важливою сферою сучасної економіки стає нематеріальне виробництво, адже спостерігається тенденція до скорочення частки матеріального виробництва у валовому внутрішньому продукті і зростання частки послуг. У структурі активів підприємств зростає питома вага інтелектуального капіталу, що свідчить про зростання ролі, значення і вагомості інтелектуальної власності. До того ж, у ситуації постійної зміни чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, а також структурних змін в державній системі правової охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні, актуальності набуває дослідження сучасних структурних елементів системи інтелектуальної власності.

Метою статті є розгляд і дослідження сучасної структури системи інтелектуальної власності в умовах формування нової парадигми розвитку економічних систем.

Для досягнення поставленої мети у статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема аналізу і син-

тезу, індукції та дедукції, наукової абстракції та теоретичного узагальнення, графічний метод, системний аналіз.

У статті розкрито сутність складної системної категорії «інтелектуальна власність», розглянуто різні аспекти трактування цього поняття, а саме: як особливу форму соціальних відносин, як економічну категорію, як юридичну категорію та як галузь права. Розглянуто систему інтелектуальної власності України та її основні складові, а також систему органів державної охорони інтелектуальної власності в Україні та її трансформацію. Авторами обґрунтовано важливу роль, яку відіграє інтелектуальна власність в сучасній економічній системі через розгляд її основних економічних функцій, а саме: розподільчої, стимулюючої, інноваційної, стратифікаційної, системоутворюючої, інституційної та оптимізаційної. Визначено, що трансформація відносин інтелектуальної власності є рушійною силою економічного прогресу, подальшого розвитку економіки і формує новий рівень економічних відносин.

Ключові слова: власність, інтелектуальна власність, система інтелектуальної власності, парадигма, трансформація, розвиток, економічна система.

Vladyslava SHEVCHUK

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Theoretical
and Applied Economics,
State University of Infrastructure and Technologies

Maryna KOVBATIUK

Candidate of Economic Sciences, Professor,
Professor of Department of Theoretical and Applied Economics,
State University of Infrastructure and Technologies

Anatolii HORBAN

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Department
of Theoretical and Applied Economics,
State University of Infrastructure and Technologies

INTELLECTUAL PROPERTY SYSTEM IN THE CONTEXT OF A NEW PARADIGM OF ECONOMIC SYSTEMS DEVELOPMENT

In the context of the paradigm shift in the development of economic systems, intangible production is becoming an important area of the modern economy, as there is a tendency to reduce the share

of material production in gross domestic product and increase the share of services. The share of intellectual capital in the structure of enterprises' assets is growing, which indicates an increase in the role, importance and significance of intellectual property. In addition, in the situation of constant changes in the current legislation in the field of intellectual property, as well as structural changes in the state system of legal protection and enforcement of intellectual property in Ukraine, the study of modern structural elements of the intellectual property system is becoming increasingly relevant.

The purpose of the article is to review and study the current structure of the intellectual property system in the context of formation of a new paradigm for the development of economic systems.

To achieve this goal, the article uses general scientific and special research methods, in particular, analysis and synthesis, induction and deduction, scientific abstraction and theoretical generalization, graphical method, and system analysis.

The article reveals the essence of the complex systemic category of «intellectual property», and considers various aspects of the interpretation of this concept, namely, as a special form of social relations, as an economic category, as a legal category, and as a branch of law. The author analyzes the intellectual property system of Ukraine and its main components, as well as the system of state intellectual property protection bodies in Ukraine and its transformation. The authors substantiate the important role played by intellectual property in the modern economic system by considering its main economic functions, namely, distribution, stimulation, innovation, stratification, system-forming, institutional and optimization functions. It is determined that the transformation of intellectual property relations is a driving force for economic progress, further economic development and forms a new level of economic relations.

Keywords: *property, intellectual property, intellectual property system, paradigm, transformation, development, economic system.*

Постановка проблеми. Відносини власності є важливою передумовою розвитку економіки. В той же час, вони також перебувають у постійному процесі трансформації внаслідок зміни продуктивних сил суспільства. Постійні зміни у відносинах власності зумовлюють появу нових видів власності, одним з яких є інтелектуальна власність.

Сьогодні інтелектуальна власність відіграє значущу роль у розвитку економічної системи світу, оскільки продукти споживання створюються та виробляються на основі запровадження нових технологій, що є результатом використання креативних ідей, що перетворюються в інтелектуальну власність. У таких умовах посилюється роль інтелектуальної власності як ключового фактора економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічні та правові аспекти поняття інтелектуальної власності досліджені в працях таких українських учених як В. Базилевич, В. Вірченко, М. Довгань, Т. Козьякова, М. Ковалев, С. Корновенко, В. Мунтіян, О. Орлюк, Т. Салфетник, О. Святоцький, В. Семиноженко, С. Чугувець та ін. Роль об'єктів інтелектуальної власності у конкурентоспроможності виробництва розглянуто у роботах О. Морозова та С. Маргашук. А. Красовська та І. Бернадська досліджували проблеми охорони прав інтелектуальної власності. Питанням ролі інтелектуальної власності для економіки України присвячені праці Л. Федулової.

Але постійні зміни чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, а також структурні зміни в державній системі правової охорони інтелектуальної власності згідно з Концепцією реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні [1], зокрема перетворення трирівневої системи державного управління сферою інтелектуальної власності на дворівневу, вимагають детального перегляду структурних елементів системи інтелектуальної власності.

Мета статті – визначення сучасних структурних елементів системи інтелектуальної власності в умовах формування нової парадигми розвитку економічних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелектуальна власність є складною системною категорією, яка протягом свого історичного та теоретичного розвитку зазнала суттєвих змін. Проблема різних трактувань економічної категорії «інтелектуальна власність» поглиблюється багатогранністю підходів науковців щодо її визначення.

Сутність категорії «інтелектуальна власність» найбільш влучно описана Камілом Ідрісом, на думку якого, інтелектуальна власність – це термін, що описує ідеї, винаходи, технології, твори мистецтва, які є нематеріальними при їхньому створенні, але потім стають цінностями в матеріальній формі, як і кожен інший продукт.

Інтелектуальна власність є комерційним застосуванням творчої думки для розв'язання технічного або художнього завдання. Вона не є продуктом сама по собі, а являє собою особливу ідею, що стоїть за цим продуктом, або спосіб, яким ця ідея виражена, або ж відмітний характер того, як цей продукт названий або описаний [2]. Ці ідеї, винаходи, технології та інше виникають, як правило, в трьох сферах – науковій, виробничій та освітній.

Інтелектуальна власність є багатограним поняттям, яке можна розглядати в різних аспектах (рис. 1).

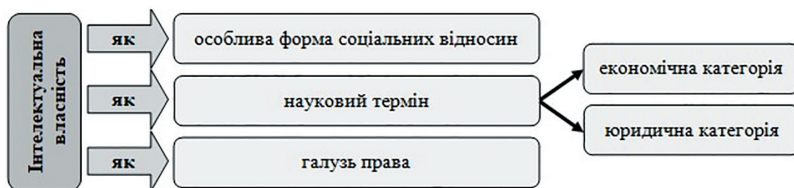

Рис. 1. Аспекти інтелектуальної власності

Джерело: складено авторами

По-перше, інтелектуальна власність трактується як особлива форма соціальних відносин, що виникають внаслідок обмежень прав на об'єкти патентами або авторськими свідоцтвами. По-друге, вона розглядається як науковий термін, що вживається як в економічному, так і в юридичному значенні. За словами Т.В. Козьякової, в економічному значенні інтелектуальна власність – це привласнення матеріальних благ окремими суб'єктами, в юридичному – це розмежування «мого» і «чужого», це панування власника над річчю і можливість користуватися і розпоряджатися нею, незалежно від інших осіб [3]. А. Чухно вказує на те, що інтелектуальна власність як наукове поняття має складну і довгу історію, сутність якої полягає у перетворенні її із духовно-культурного поняття у визначальну складову системи виробничих відносин [4, С. 4]. І, по-третє, не можна не сказати про те, що інтелектуальна власність є галуззю права, що являє собою відповідну сукупність цивільно-правових норм та законодавчих актів, які регулюють відносини, пов'язані з інноваційною, творчою діяльністю.

Найчастіше використовується, зокрема і економістами, визначення інтелектуальної власності, наведене в Конвенції про застосування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ),

прийнятій 14 липня 1967 р. у Стокгольмі, де, як вважається, вперше було взагалі використане це поняття. За нею, інтелектуальна власність – це закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах [5]. Але це визначення характеризує інтелектуальну власність лише як юридичну (правову) категорію. Зазначимо, що це також економічна категорія. За своєю економічною природою інтелектуальна власність є формою економічних відносин щодо привласнення нематеріальних факторів інтелектуального виробництва і результатів інтелектуальної праці [6].

На відміну від юристів, які відносять до об'єктів інтелектуальної власності лише матеріалізовані результати творчої діяльності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні таємниці, зазначення походження товарів, твори, комп'ютерні програми тощо), економісти пропонують включати до цього переліку також інтелект людини, її знання, здібності, цінності, ноосферу інтелектуальної праці, інформацію. З юридичної точки зору суб'єктами інтелектуальної власності є творці об'єктів права інтелектуальної власності (автори, винахідники, виконавці тощо). З економічної точки зору суб'єктом інтелектуальної власності може бути будь-яка особа, яка продукує знання й інформацію, та здійснює права власності щодо них. Як економічний інститут інтелектуальна власність встановлює норми обмежень і доступності об'єктів інтелектуального характеру та створює інституціональні основи формування і реалізації інтелектуального капіталу [7, С. 19].

Нині розрізняють три основні види інтелектуальної власності: приватну власність (закріплену у формі патенту або ліцензії); суспільну власність (суму знань та ідей, що перебуває у розпорядженні всього суспільства); проміжну власність (інноваційну науково-технічну інформацію, яку неможливо закріпити в юридичній формі на тривалий час).

Систему інтелектуальної власності України наведено на рисунку 2.

В. Тацій зазначає, що в умовах інформаційних технологій та глобалізації одним із ключових питань ефективного функціонування будь-якої цивілізованої держави є забезпечення належного рівня охорони прав інтелектуальної власності. Сьогодні існує нагальна потреба створення прозорої та ефективної структури державного управління сферою інтелектуальної власності [8].

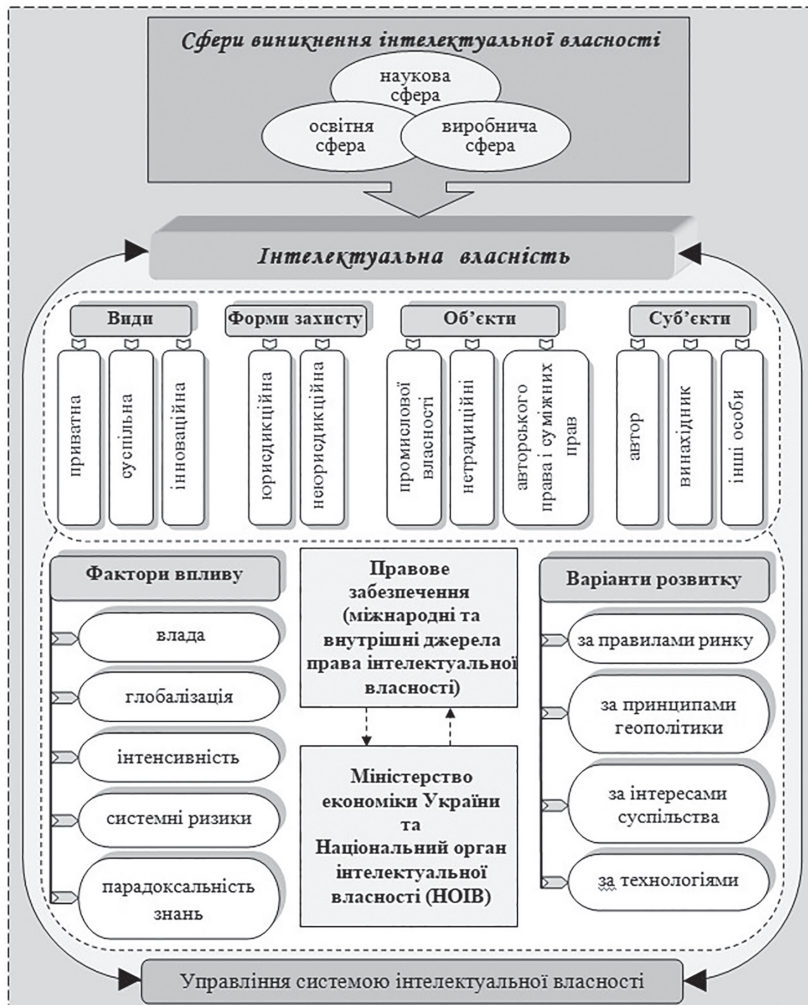

Рис. 2. Система інтелектуальної власності України

Джерело: складено авторами

Варто зазначити, що система державної охорони прав інтелектуальної власності в Україні свого часу показала низьку ефективність у вирішенні важливих питань і нездатність забезпечити розвиток сфери інтелектуальної власності. Тому у 2016 р. Кабінет

Міністрів України розпорядженням №402-р ухвалив Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, яка визначала концептуальні засади формування та реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності [1]. Одним з напрямів реалізації Концепції була зміна трирівневої структури системи організації державного управління та правової охорони сферою інтелектуальної власності на дворівневу. Трирівнева структура була представлена таким чином:

1 рівень – Міністерство економічного розвитку і торгівлі (Мін-економрозвитку), в структурі якого з 2015 р. діяв Департамент розвитку інновацій та інтелектуальної власності, з 2017 р. перейменованій на Департамент інтелектуальної власності (ДІВ).

2 рівень – Державна служба інтелектуальної власності України (ДСІВ), яку було ліквідовано 23 серпня 2016 р. Постановою КМУ № 585 «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності» [9].

3 рівень – державні заклади, віднесені до сфери управління ДСІВ – державні підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), «Інтелзахист», державна організація «Українське агентство з авторських та суміжних прав» (УААСП).

Сучасна дворівнева структура виглядає так:

1 рівень – Міністерство економіки України.

2 рівень – Національний орган інтелектуальної власності (НОІВ), функції якого на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2022 р. № 943-р виконує державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (УКРНОІВІ) [10].

Трансформацію системи державних органів та організацій, які функціонують (та раніше функціонували) у сфері інтелектуальної власності щодо її правової охорони, наведено на рисунку 3.

Нині система державної охорони інтелектуальної власності в Україні й надалі знаходиться у стані реформування, адже відбувається приведення і адаптація законодавства України у сфері інтелектуальної власності до вимог законодавства Європейського Союзу [11].

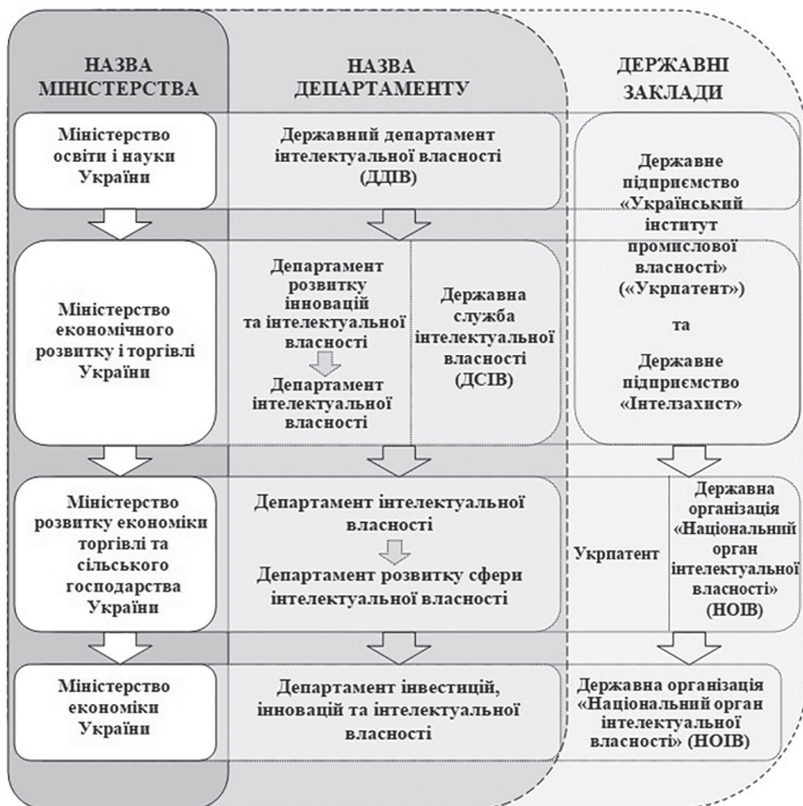

Рис. 3. Трансформація державної системи охорони інтелектуальної власності в Україні

Джерело: сформовано авторами

У результаті поглиблення процесу інтелектуалізації сучасної економіки проблеми інтелектуальної власності набувають все більшого поширення та вимагають стратегічних підходів до вирішення, адже стимулювання розвитку та охорони інтелектуальної власності набувають ролі одного з найважливіших чинників сфери економічних відносин та економічної безпеки як всередині кожної країни, так і в міжнародних відносинах [12]. Складність вирішення таких проблем зумовлена високим ступенем динамічності й багатогранності відносин інтелектуальної власності.

Таким чином, в сучасних умовах відносини інтелектуальної власності відіграють визначальну роль в економіці будь-якої країни. На думку В. В. Вірченко, це пов'язано з економічними функціями, які виконують відносини інтелектуальної власності в рамках суспільного відтворення (рис. 4).

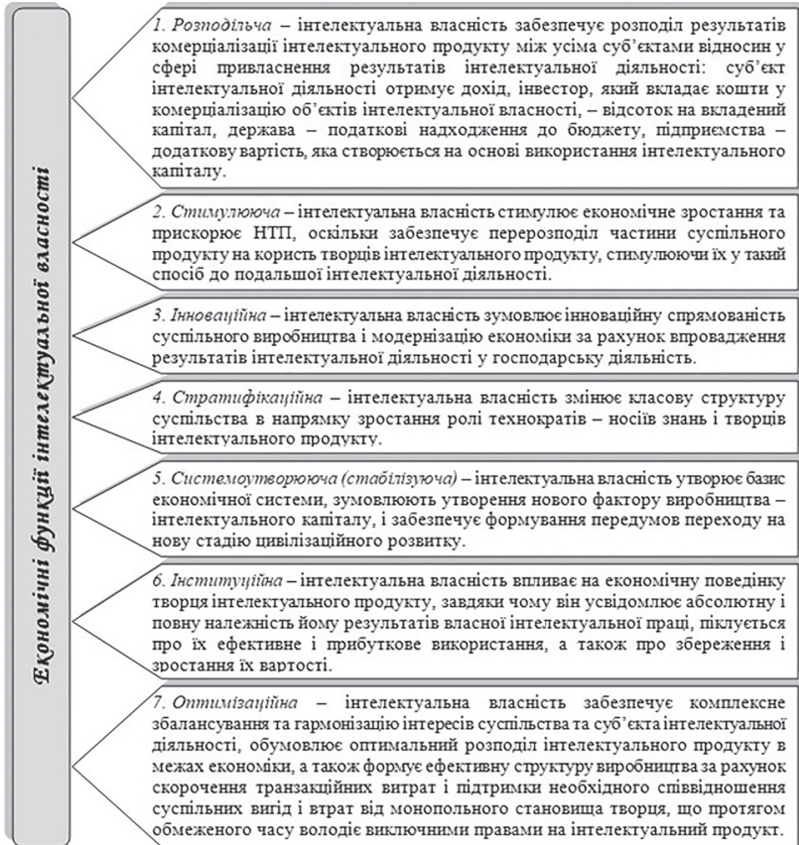

Рис. 4. Економічні функції інтелектуальної власності

Джерело: складено авторами на основі [13; 14]

Висновки та пропозиції. Сутність та структура поняття інтелектуальної власності постійно переглядаються та доповнюються науковцями. Загалом у науковій літературі спостерігається

дуалістичний підхід до трактування цієї дефініції як економіко-правової категорії, що вимагає побудови відповідної системи відносин інтелектуальної власності в кожній країні.

Сфера та відносини інтелектуальної власності постійно розвиваються та змінюються. Нині ця трансформація є рушійною силою економічного прогресу, подальшого розвитку економіки і формує новий рівень економічних відносин. Можна впевнено сказати, що майбутнє економічних систем напряму залежить від створення інтелектуального продукту, а відповідно, і системи інтелектуальної власності, що формується на певний період часу.

Розвиток подальших досліджень авторів, в цьому напрямі, пов'язаний з обґрунтуванням необхідності формування інтелектуального потенціалу суспільства, який разом із системою інтелектуальної власності є основою становлення та розвитку інтелектуальної або інноваційної економіки.

© **Шевчук В. О., Ковбатюк М. В., Горбань А. В., 2023**

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 402-р від 1 червня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.07.2023).

2. Ідріс К. Інтелектуальна власність – потужний інструмент економічного зростання / пер. з англ. Київ: Укрпатент. 2006. 372 с.

3. Козьякова Т.В. Інтелектуальна власність як економічна категорія. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*: збірник наукових праць. 2008. № 5. С. 20 – 25. URL: https://economy.kpi.ua/files/files/6_kpi_2008.pdf (дата звернення: 15.07.2023).

4. Чухно А. Інтелектуальна власність, її сутність та економічна роль. *Інтелектуальна власність у науково-дослідних установах та вищих навчальних закладах: теоретичні та практичні аспекти управління та оцінки*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: «Прінт Сервіс». 2011. С. 4 – 11.

5. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) від 14.07.1967. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00BUE6BDDDB> (дата звернення: 15.07.2023).

6. Набатова О.О. Інтелектуалізація власності як тенденція постіндустріального розвитку. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6902/1/Nabatova_11_14.pdf (дата звернення: 15.07.2023).

7. Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. Харків: Право. 2015. 120 с.

8. Нагальна потреба: створення прозорості та ефективної структури управління сферою інтелектуальної власності. *Голос України*. 22 грудня 2016. URL: <http://www.golos.com.ua/article/281415> (дата звернення: 15.07.2023).

9. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади державної системи правової охорони інтелектуальної власності: Постанова Кабінету Міністрів України № 585 від 23 серпня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.07.2023).

10. Деякі питання Національного органу інтелектуальної власності: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 943-р від 28 жовтня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 17.07.2023).

11. Шевчук В.О. Становлення державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. *Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 23 – 25 травня 2023 року). Харків: УІПА. 2023. С. 71 – 73.

12. Ковбатюк М.В., Шевчук В.О. Концептуальні засади трансформації економічної освіти в контексті інтеграції до світового освітньо-наукового простору. Київ: КВІЦ. 2021. 190 с.

13. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність як джерело розвитку світової економіки. *Інтелектуальна економіка: глобальні тенденції та національні перспективи: Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю*, 15 трав. 2015 р. Житомир: ЖНАЕУ. 2015. С. 218 – 222. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/2623/3/IEHTaNP_2015_218%e2%80%93222.pdf (дата звернення: 17.07.2023).

14. Вірченко В.В., Филюк Г.М., Вірченко В.В. Архітектоніка та функції інтелектуальної власності в постіндустріальній економіці. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.14>.

REFERENCES

1. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Concept of reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine» № 402-p (June 1, 2016). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-%D1%80#Text> (accessed 15.07.2023) (in Ukrainian).
2. Idris K. (2006). Intelektualjna vlasnistj – potuzhnyj instrument ekonomichnogho zrostannja [Intellectual property is a powerful tool of economic growth]. Kyiv: Ukrapatent (in Ukrainian).
3. Kozjakova T.V. (2008). Intelektualjna vlasnistj jak ekonomichna katehgorija [Intellectual property as an economic category]. *Ekonomichnyj visnyk NTUU «KPI»*. No 5. Pp. 20 – 25. Available at: https://economy.kpi.ua/files/files/6_kpi_2008.pdf (accessed 15.07.2023).
4. Chukhno A. (2011). Intelektualjna vlasnistj, jiji sutnistj ta ekonomichna rolj [Intellectual property, its essence and economic role]. *Proceedings of the Intelektualjna vlasnistj u naukovu-doslidnykh ustanovakh ta vyshhykh navchalnykh zakladakh: teoretychni ta praktychni aspekty upravlinnja ta ocinky*. Kyiv: «Print Servis». Pp. 4 – 11. (in Ukrainian).
5. Konvencija pro zasnuvannja Vsesvitnjoji orghanizaciji intelektualjnoji vlasnosti (VOIV) [Convention on the establishment of the World Intellectual Property Organization (WIPO)]. Available at: <http://consultant.parus.ua/?doc=00BUE6BDDDB> (accessed 15.07.2023).
6. Nabatova O.O. (2014). Intelektualizacija vlasnosti jak tendencija postindustrialnogho rozvytku [Intellectualization of property as a trend of post-industrial development]. Available at: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6902/1/Nabatova_11_14.pdf (accessed 15.07.2023) (in Ukrainian).
7. Shevchenko L.S., Ghrycenko O.A., Kaminsjka T.M. & other. (2015). *Ekonomika intelektualjnoji vlasnosti: naukovu-metodychni materialy dlja pidgotovky doktorantiv, aspirantiv i maghistriv za naprjamom «Intelektualjna vlasnistj»* [Economics of intellectual property: scientific and methodical materials for the training of doctoral students, postgraduates and masters in the field of «Intellectual property»]. Kharkiv: Pravo (in Ukrainian).
8. Naghaljna potreba: stvorennja prozoroji ta efektyvnoji struktury upravlinnja sferuju intelektualjnoji vlasnosti [Urgent need: creation of a transparent and effective management structure in the field of intellectual property]. (2016). *Gholos Ukrajinjy*. Available at: <http://www.golos.com.ua/article/281415> (accessed 15.07.2023).
9. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of optimizing the activities of the central executive bodies of the state system of

legal protection of intellectual property» № 585 (2016, August 23). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2016-%D0%BF#Text> (accessed 17.07.2023) (in Ukrainian).

10. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of the National Intellectual Property Authority» № 943 (2022, October 28). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text> (accessed 17.07.2023) (in Ukrainian).

11. Shevchuk V.O. (2023). Stanovlennja derzhavnoji systemy pravovoji okhorony intelektualjnoji vlasnosti v Ukraini [Formation of the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine]. *Proceedings of the Upravlinnja rozvytkom ekonomichnogho seredovyssha v umovakh globalnykh transformacij* (Kharkiv, May 23 – 25, 2023). Kharkiv: UIPA. Pp. 71 – 73 (in Ukrainian).

12. Kovbatjuk M.V., Shevchuk V.O. (2021). Konceptualjni zasady transformaciji ekonomichnoji osvity v konteksti integraciji do svitovogho osvitnjo-naukovogho prostoru [Conceptual foundations of the transformation of economic education in the context of integration into the world educational and scientific space]. Kyiv: KVIC (in Ukrainian).

13. Virchenko V.V. (2015). Intelektualjna vlasnistj jak dzherelo rozvytku svitovoji ekonomiky [Intellectual property as a source of development of the world economy]. *Proceedings of the Intelektualjna ekonomika: globaljni tendenciji ta nacionaljni perspektyvy* (Zhytomyr, May 15, 2015), Zhytomyr: ZhNAEU. Pp. 218 – 222. Available at: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/2623/3/IEHTtaNP_2015_218%e2%80%93222.pdf (accessed 17.07.2023).

14. Virchenko V.V., Fyljuk Gh.M., Virchenko V.V. (2022). Arkhitektonika ta funkciji intelektualjnoji vlasnosti v postindustrialnij ekonomici [Architectonics and functions of intellectual property in the post-industrial economy]. *Efektivna ekonomika*. No 1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.114>.

СТАТТЯ НАДІЙШЛА ДО РЕДАКЦІЇ 17.08.2023